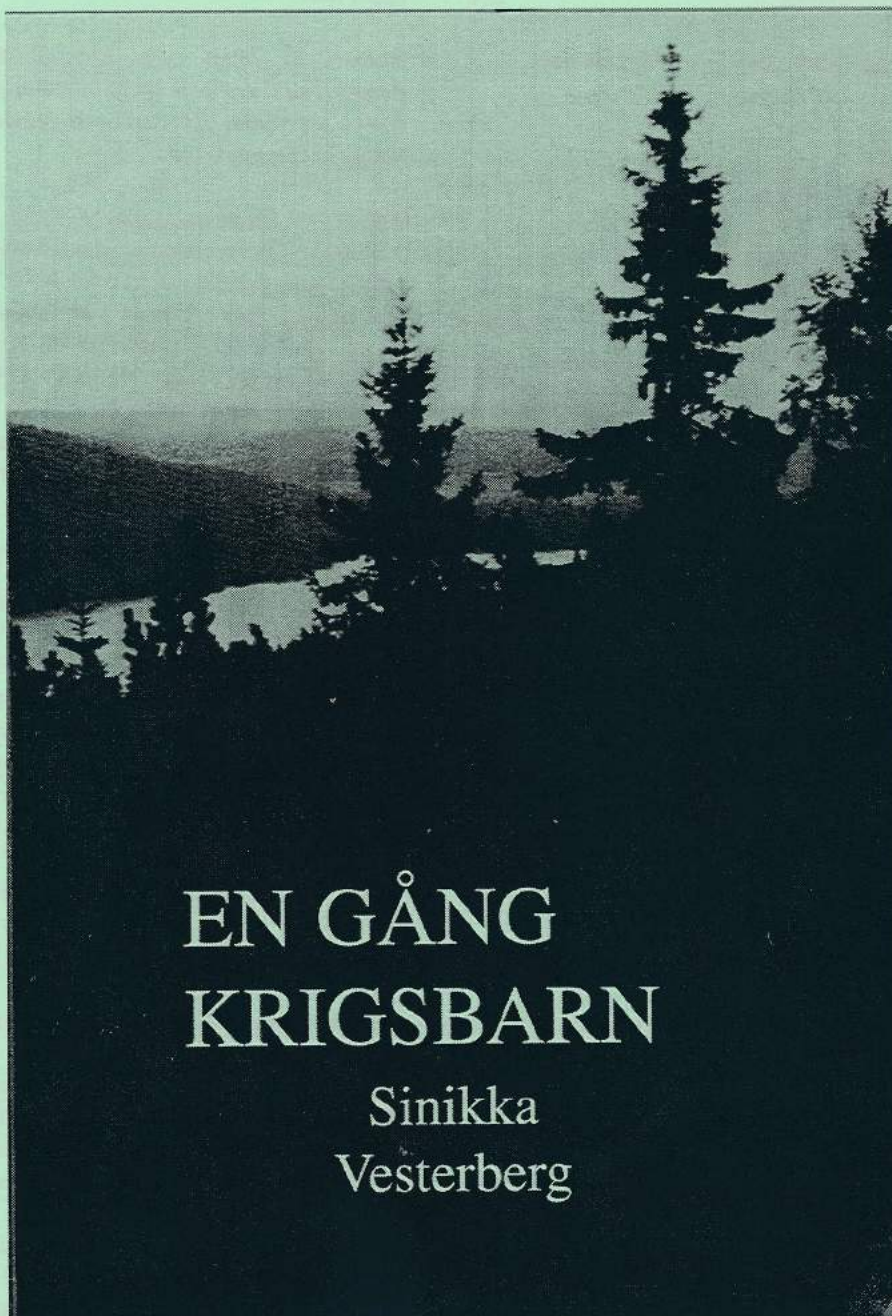

Medlems

NYTT

nr 3 1998

Riksförbundet Finska Krigsbarn

EN GÅNG KRIGSBARN

Sinikka
Vesterberg

Nästa årsmöte kommer att äga rum – ja gå av stapeln faktiskt – den 24–25 april 1999 på färjan med Viking Line Stockholm–Åbo–Stockholm. Mer info senare, men förbered er redan nu på datum för evenemanget och gör er resklara!

Soile Sinikka Vesterbergs bok kan beställas genom Aune Karlsson. Titelsida ovan, förminskad, originalet är i A5-format. Mer om boken på sidorna 11–14.

INNEHÅLLS FÖRTECKNING

Brev från ordföranden	1
Pirkko Ahlin: Referat från Nordiska sommar- dagarna i Vasa och Vindeln 8-9 augusti 1998	3-4
Dr. A L Evans föredrag i Vasa 8/8 1998: "The Separated Children"	5-6
Pirkko Nordberg: Inte visste vi vart vägarna bar... Gunnel Olsson: Det är så tyst Två dikter	7
Vieno Mårtensson - Minnen	8-10
Dikt till Soile från Marjatta Redaktionens upplysningar	11
Brev från Soile Sinikka Vesterberg	12-13
Brev till Soile från Marjatta Balgård	14
Efterlysning - Dödsfall	15
Sinikka Ortmark Almgren: Varför berättade du inte? Artikel tidigare publicerad i tidskriften Invandrare & Minoriteter nr 2/97	16-18
Meddelanden från redaktionen	19
Brev från Suomi-Seura om tilldelat anslag	20-21
Korrespondens betr planerat forskningsprojekt om de finska krigsbarnens historia	22-25
Nytt från Stockholmsföreningen	26
Nytt från lokalföreningen Gävle-Dala	27
Bokbeståndet i föreningens bibliotek - lista	28

Detta nummer är kolossalt försenat. Jag har hört att många medlemmar/prenumeranter väntar otåligt. Det är jag glad för, eftersom det visar att vi är efterlängtrade och behövs. Tyvärr är det så ibland att man inte råder över ödets kringelikrokar. Guds finger kan vara obarmhärtigt när det pekar på ens närmaste och hemkallar denne - och det när man knappt repat sig från en svårare infektion. Kära vänner, detta kallas för enbart en sak, nämligen FORCE MAJEURE. Inte ens om ursäkt kan jag be för att arbetet med MN dröjt så länge. Ska man göra det under sådana exceptionellt vidriga omständigheter? Sådana som man själv inte råder över? Ska man vara tapper, bita ihop tänderna, och jobba på? Det har vi väl fått nog av allesamman, eller hur?

Er redigerare Marjatta Balgård

FRÅN REDAKTIONEN

Att hitta ett nytt namn till Medlemsnytt är inte lätt. Gårdagens aktualiteter i dagens belysning, hur formuleras det, kort och koncist, utan risk för missstolkning? Styrelsen och red tackar alla som skickat in namnförslag. Bland dessa utlottades fyra böcker vid RFK:s möte 12/9 då stockholmsföreningen samtidigt hade öppet hus.

Vinnare är Mirja Agge-Eklund, Tuula Hallerlid, Pirkko Nordberg och Birgitta Palmgren. En bok på posten att vänta. Styrelsen och redaktionen grubblar vidare över namnfrågan.

Vad är sant om järnringarna?

I MN har det förekommit olika teorier som de uppmärksamma läsarna säkert noterat.

1) Var det svenska kvinnor som fick dem i utbyte mot att de skänkte sina vigselringar till Finland under kriget? (Se Helmi Erving-Odelberg "Chokladlandet" nr 1/98 första raden s 14.)

2) Finska kvinnor tvingades avstå sina guldringar till tyskarna, som gav dem ringar av järn i stället? (Se Mirjam Schürmanns Upplevelser nr 2/98 s 11 allra nederst spalt 1.)

3) Den gängse teorin är att finska kvinnor skänkte vigselringarna och fick järnringar som bevis för att de lojalt stödde Finlands kamp.

Red har hittills förgäves försökt få tag i någon som bevarar en sådan ring för fotografering. Ringen är försedd med en svastika-relief (hakkors), vilket kanske gett association till tyskarna. Hakkorset var tidigt en symbol för Finlands flygvapen, en symbol som övergavs efter Hitlertysklands maktmissbruk.

Du som vet detaljer kring järnringarna, hör av Dig till Aune.

Vart tog Arcturus vägen?

Denna båt som fraktade tusentals barn mellan Finland och Sverige under och efter kriget, ingick den i det krigsskadestånd som Finland dömdes att betala till Sovjet? Vem vet något om denna och andra krigsbarnsbåtars öden? Det vore intressant att veta inför minnesplattans avtäckning på Skepppsbron i sept -99.

Strax innan Du läser detta har redaktionen klistrat adresslappar. Vad är det med det då? Jo, det har blivit ett geografiskt äventyr, en känsla av att kasta ut ett nät över hela Sverige med några flikar ut i övriga världen. Ett vidsträckt släktnät i människohavet, känns det som. När det behövs finns det alltid någon därute att vända sig till för envar av oss.

Nöjsam läsning i höstmörkret!
Aune Karlsson, red.

Brev från ordföranden.

Nu är vi inne i sensommartider. Så här i mitten av augusti börjar kvällarna bli mörka och hösten kan skönjas. Nu har också värmen kommit. Den som vi väntat på hela sommaren. Men mörka, ljumma augustikvällar kan verkligen vara underbart sköna.

Nu börjar vi höstens arbete inom RFK. Den 12 september har vi höstens första styrelsemöte förlagt till Stockholm. Minnesplattan och dokumentationen är de två största frågorna som vi ska ta tag i. Finansieringen av minnesplattan är på gång och de förhandsrapporter jag fått är positiva. Beträffande dokumentationen är en arbetsgrupp tillsatt med Kai Rosnell i spetsen. Ytterligare information kan ges av din styrelserepresentant.

På Krigsbarnens Nordiska sommandagar 8 – 9 augusti i Vasa och Vindeln togs en annan viktig fråga upp. Kan vi, genom att delge våra erfarenheter, förhindra barnförflyttningar i krigshärjade områden ute i världen? **Hur** gör vi det och **bör** vi göra det? Den frågan har vi ju diskuterat flera gånger. Är det dags att ta tag i den frågan nu? Ett förslag kom upp. Kan vi genom att samla representanter från våra tre förbund, Finnebörn i Danmark, RFK samt Riksföreningen för Finska Krigsbarn i Finland, gemensamt diskutera frågan ock komma överens om ett agerande? Detta är mycket angeläget, anser jag.

Träffen i Vasa och Vindeln var som alla sådana träffar mycket givande. Samhörigheten vi känner är enorm. Många nya kontakter görs och kära vänner träffas på nytt. Vilken känsla! En mer ingående rapport från De Nordiska sommandagarna i Vasa och Vindeln finns på annan plats i tidningen. Nästa år träffas vi i Lahtis. Hoppas att du kan vara med.

Skriv och ring till oss i redaktionen. Vi är tacksamma för alla bidrag till tidningen. Nästa nummer är det sista prenumerationsnumret. Som tidigare redogjorts kommer tidningen från årsskiftet att skickas ut till alla medlemmar. Detta gör vi möjligt genom en liten höjning av medlemsavgiften.

Ha en fortsatt skön sensommar och höst!

Pirkko

Rita Lahti i östergöttnisk dräkt. Foto: Gunnel Johansson, Västerås

Kransnedläggning vid barngravarna i Vindelns. Foto: Gunnel Johansson, Västerås

Krigsbarnens nordiska sommarkvar
8-9 augusti 1998
i Vasa och Vindeln

Ett hundratal finska krigsbarn var samlade, när krigsbarnens nordiska sommarkvar började i Vasa. Vid välkomstkaffet i stadshuset träffade man många kära vänner, som tidigare varit med vid sådana här tillfällen. Men man mötte förstås även många nya människor, som man genast kände gemenskap med.

Programmet inleddes med musik för violin och piano, Toivo Kuula: Österbottniska danserna 3 och 4. Rita Lahti i vacker österbottnisk dräkt, hälsade i egenskap av ordförande i Österbottenföreningen Finska Krigsbarn, välkommen.

Sedan följde ett anförande kallat "Föräldraskap" av riksdagsledamot Marjatta Vehkaoja. Tyvärr sades det allra mesta på finska, vilket gjorde att vi som har glömt finskan ej kunde följa med så bra. Håkan Nordman, ordförande i stadsstyrelsen, framförde Vasa stads hälsning dessbättre på både svenska och finska.

Antero Valkama, nu grånande krigsbarn klädd i uniform från 40-talet, framförde med bravur två dikter Väinö Havas, Testamentti pojalleni samt Sten Selander, Spela kula. Vackert och rörande. Sedan följde åter musik, Jean Sibelius: Romance F-dur.

Därefter följde det som kanske skulle vara mest intressant, nämligen ett föredrag av Dr. A.L. Evans från University of Waterloo, Canada. Föredraget var rubricerat "The Separated Children". Dr Evans har undersökt och forskat kring finska krigsbarn. Resultatet publicerades delvis 1984 av Mannerheims barnskyddsfond i en bok vid namn Ero ja Lapset (Separation och barn). Tyvärr talade Dr. Evans en lite otydlig engelska, vilket gjorde att det bitvis var svårt att följa med. Men hans föredrag finns i svensk översättning och kommer att publiceras i MN.

Denna del av programmet avslutades med att vi sjöng de båda nationalsångerna.

Nu bar det av med buss till Siljaterminalen. Där blev det en liten högtidlighet i samband med att en minnesplatta för krigsbarnstransporterna avtäcktes. Denna platta var i granit, polerad och med en text inhuggen i stenen. Mycket vacker anser undertecknad.

Kl. 17.30 avgick Wasa Jubilee från Vasa till Umeå med bl.a.hundra finska krigsbarn ombord. Vi serverades en trerätters festmiddag i den vackra matsalen. Festligt! När vi efter middagen strövade omkring bland de övriga passagerarna, väckte vi uppmärksamhet med våra namnskylter med blå-vita band på. Det kändes ganska trevligt faktiskt.

Vid Umeå hamn mötte bussar som körde oss in till Umeå central. Där klev vi ombord på tåget, 40- och 50-talsvagnar, som förde oss till Vindeln. Vilket mottande vi fick! Hela byn, tycktes det, var samlad på perrongen. Där var lottor i "gamla" grå lottauniformer. Där var en gammal polisman, hemvärnsmän och kvinnor klädda i 40-talskläder. En ung man spelade nyckelharpa. Vindelns kommun representerad av en kommunaltjänsteman-(kvinna) framförde välkomsthälsning. Festligt, festligt!

På söndagsmorgonen hämtades vi sedan med buss från de olika inkvarteringställena för avfärd till hembygdsgården. Bärandes paraplyer för regnet som strömmade ner, fick vi se den gamla gården som numera är hembygdsgård.

Därefter följde trots hållande regn en gripande stund vid kyrkogården vid Vindelns kyrka. Med en finsk fana i täten samlades vi kring den minnessten som berättar om de finska krigsbarn som av olika sjukdomar, speciellt TBC, dog i Vindeln i början av 40-talet. Vid de två gravar där dessa barn ligger, lades ner kransar och även krigsveteranernas granriskors frambars och lades ner vid minnesstenen. Ett kort minnestal hölls av kyrkoherden och psalmer sjöngs på svenska och på finska. En vacker och gripande samlingsstund!

Sedan kändes det naturligt att delta i gudstjänsten i Vindelns kyrka. Den stora och vackra kyrkan var fylld av oss finska krigsbarn. Psalmerna sjöngs på båda språken samtidigt, något som alltid får undertecknad att känna sig rörd. En stämningsfull högtid var även detta.

Vindelns kommun bjöd sedan på lunch (ärtsoppa och ostsmörgås!) i Renforsskolan. Därefter följde seminarier, där bl.a. frågan om framtiden (se brev från ordföranden) togs upp. Efter kaffet blev det avfärd till Vindelns station där tåget återigen förde oss till Umeå. Där måste undertecknad tacka för sig och vinka av de andra, för att ta nattåget hem till Karlstad.

Ett stort tack till Rita Lahti och Vasaföreningen för ett välarrangerat möte för Finska Krigsbarn. Tyvärr hade informationen till dessa dagar av olika skäl inte nått fram så bra. Kanske hade fler svenskar mött upp om informationen kommit fram lite tidigare. Nu var vi ca 7 svenskar med. Men – vi är nästa år välkomna till Lahtis! Väl mött då!

Pirkko

Från Suomi-Seura har kallelse kommit till

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS FÖRSTA SESSION

som sammanträder den 23 och 24 november 1998 i Ständerhuset Snellmansgatan 9-11,
00170 Helsingfors. Riksförbundet kommer att skicka representanter.
Finlands president Martti Ahtisaari hedrar sessionen med sin närvaro.

Kallelsen är undertecknad av
Paula Selenius, verksamhetsledare
Mikko Harjulehto, parlamentssekreterare

"THE SEPARATED CHILDREN"
av Dr. A L Evans

Föredrag i Vasa 8/8 1998

Jag kom till Finland för första gången år 1977, då jag deltog i en kongress ordnad av Internationella förbundet för förhindrande av självmord och krishantering. Under kongressen mötte jag ett antal finska lärare, psykiatriker och socialarbetare. Vid den tidpunkten forskade jag för att skriva en bok som skulle behandla upplevelser i medelåldern. Min teori var att svårigheter och omvälvningar i ex.vis klimakteriet ofta orsakas av olösta problem i barndomen. Några av de finska fackmännen delade mitt intresse. De delgav mig villigt sina livshistorier och en del av dem tyckte att de traumatiska upplevelser de haft i medelåldern hade sin grund i upplevelserna som krigsbarn. De ansåg att upplevelser som krigsbarn borde vara temat för en omfattande vetenskaplig undersökning, eftersom endast mindre undersökningar baserade på anekdotiskt material hade publicerats. Jag blev ombedd att ta mig an en sådan undersökning. Jag lovade att återbesöka Finland följande år, sommaren 1978, för att göra en pilotundersökning. Om deras antaganden visade sig sanna skulle jag återvända 1979 - då skulle jag ha ett sabbatsår från universitetet i Waterloo - för att påbörja en omfattande vetenskaplig undersökning. Efter att ha studerat resultaten av pilotundersökningen 1978 var jag övertygad om att krigsbarnens upplevelser borde undersökas. Jag återvände till Finland 1979 och forskade i ämnet under sex månaders tid. Resultaten av denna undersökning publicerades delvis 1984 av Mannerheims barnskyddsfond i en bok vid namn **Ero ja lapset (Separation och barn)**.

Den vetenskapliga undersökningen innehöll en studie av uppskattningsvis 300 individer. Den här gruppen sammanställdes ur en samling slumpmässigt utvalda män och kvinnor från Helsingfors (kosmopolitiskt centrum); Uleåborg (en stor finsk stad); och Vasa (en stad med en stor svenskspråkig befolkning).

Undersökningsinstrumentet jag skapade och använde för det här forskningsprojektet var en **omfattande gallup**, som hade blivit statistiskt testad, bestående av frågor som relaterade till alla områden av personens liv: tidiga familjeupplevelser; vuxenlivets upplevelser; utbildningsrelaterade och yrkesrelaterade upplevelser; fysisk och psykisk hälsa; religiöst troende; sociala färdigheter etc. M a o alla aspekter av individens fysiska, intellektuella och känslomässiga liv och troslov. Gallupen utvecklades och prövades av mig själv och ett flertal andra psykologer vid universitetet i Waterloo, och vid det närbelägna Wilfrid Laurier universitetet. Gruppen av individer som jag undersökte bestod av ca 150 krigsbarn och 150 individer av uppskattningsvis samma ålder, vilka hade stannat kvar i Finland under kriget. Frågeformulären postades till dessa personer och ett häpnadsväckande antal, över 80%, av formulären returnerades ifyllda. Vanligtvis brukar ett dylikt instrument ge en svarsprocent på ca 12-18%. Resultaten av frågeformulären matades in i datom. Jag och två andra psykologer analyserade de statistiska resultaten.

Materialet som publicerades i boken **"Ero ja lapset"** ger en generell översikt av undersökningens resultat eftersom boken skrevs för allmänheten och inte för ett vetenskapligt forum. I boken sammanförs resultaten av forskningsprojektet gällande faktorer som skilsmässa, separering, äktenskapliga misslyckanden, och hur småbarns liv påverkas av dessa upplevelser.

Mitt tema var huruvida en separering från hem och familj tidigt i livet påverkar individens personlighet och tillvaro. Trauma är alltid resultatet, oavsett ålder, för den som upplever sönnerfall av viktiga relationer. Men som människor har vi förmågan att anpassa oss på ett positivt sätt. Vi kan lära oss att leva med dessa upplevelser. Jag ville veta hur akut krigsbarnens trauma var, hur väl de hade anpassat sig till det, hur det hade påverkat dem genom livet och i synnerhet hur denna händelse påverkade dem nu i medelåldern.

Jag var ganska överraskad över resultaten av min studie, likaså var andra. Några av personerna jag konsulterade ansåg att krigsbarnens situation hade varit en katastrofal upplevelse, som förstört de berörda barnens liv. I början av mitt arbete var jag benägen att hålla med. Jag ändrade åsikt efter att ha läst krigsbarnens kommentarer och efter att allvarligt ha begrundat statistiken. Före mitt forskningsprojekt hade jag stött på ett par fall som rapporterade att krigsbarnsupplevelsen hade varit en positiv livshändelse. Dessutom publicerades en bok skriven av ett krigsbarn som hade blivit kvar i Sverige mot sin vilja. Den boken gav en väldigt dålig bild av krigsbarnsupplevelser. Jag har förstått att ca 25 000 finska krigsbarn blev adopterade eller inlemmade i svenska och danska familjer, fastän det ursprungligen var överenskommet att alla barn skulle återvända till Finland så snart kriget upphört. Det är möjligt att dessa barn skulle ha förlorat sina kulturella rötter om de inte blivit uppfostrade av mycket känsliga människor. Utan tvekan kom många av de 75 000 finska krigsbarnens liv till skada. En del av de hem som barnen placerades i hade inte utretts tillräckligt innan inplaceringen, och tillräckligt stöd eller övervakning förekom inte under barnens vistelse.

Vid tiden för min utredning befann sig krigsbarnen i sin tidiga medelålder; det livsskede som för oss alla karakteriseras av en resa i vårt inre, utgörande en naturlig process. För många är det en svår period märkt av ökade självmordsfall, mentala och fysiska sjukdomar. Viktiga händelser från unga år som förträngts och ligger olösta återkommer nu i medvetandet och kräver uppmärksamhet. För de krigsbarn som upplevde svåra trauman kommer medelåldern (som sträcker sig från sena trettio- till sena sextioåren) och åldrandeprocessen troligtvis att bli ett svårt livsskede. För de barn som upplevde vistelsen i Sverige eller Danmark som positiv, och vilkas upplevelser i Finland innan de blev krigsbarn var stabila, är det troligt att medelåldern, om än med de vanliga utmaningarna, i all-

mänhet kan bli en mer positiv upplevelse.

Min undersökning övertygade mig om att krigsbarnshändelsen kan ses som en positiv upplevelse, men jag konstaterade också att det fanns individer som hade mycket provande och destruktiva upplevelser.

I det här skedet skulle jag kort vilja summera en del av mina rön. I allmänhet hade de krigsbarn som nu befinner sig i medelåldern varit fysiskt friskare genom livet, de hade gjort färre läkarbesök och spenderat mindre tid vid sjukvårdsinrättningar i jämförelse med dem som stannade kvar i Finland under krigsåren. Jag minns ett krigsbarns kommentar; han sade sig vid hemkomsten till Finland ha blivit chockerad över sin egen goda hälsa i jämförelse med de vänner som stannat kvar. Han observerade också att tio år senare fanns det ingen markant skillnad mellan den egna hälsan och de andras. Färre krigsbarn hade varit i behov av psykiatrisk terapi eller rådgivning i jämförelse med de barn som stannat i Finland, fastän skillnaden inte var påtaglig. Efter återkomsten till Finland hade de som gått i finska skolor upplevt svårigheter med det finska språket. Den här faktorn påverkade till synes deras framsteg genom utbildningsåren. De barn som hade stannat kvar i Finland uppnådde en högre utbildningsnivå inkl studentexamen och högre grader av universitetsexamina. Vad gäller ekonomisk framgång hade barn som stannat i Finland varit mer framgångsrika i yrkes- och affärsvärlden. I allmänhet utvecklade krigsbarnen en större förmåga att lära sig språk, flera av dem hade utvecklat förmågan att tala och skriva finska och svenska samt ett annat språk. Vad gäller äktenskap och familjeliv sade sig båda grupperna vara på ungefär samma nivå; 2/3-delar av vardera gruppen rapporterade att deras äktenskap var bra. De barn som stannat hemma delgav emellertid ett mera negativt förhållande till sina föräldrar, sina äkta makar och ingifta. Krigsbarnen kände i allmänhet ingen vrede mot föräldrarna som sänt iväg dem, trots att ett sådant intryck tycktes vara

allmänt i Finland. Ungefär 80% av båda grupperna ansåg att de hade en nära relation med sina föräldrar. Krigsbarnen hade en benägenhet att inte flytta lika mycket som den andra gruppen. Då de en gång gjort sig hemmastadda i ett samhälle stannade de förmodligen på orten.

Generellt kan man säga att krigsbarnen, det finns undantag, inte skadades allvarligt som en följd av vistelsen i Sverige och Danmark. I vissa avseenden har de haft nytta av den. Deras fysiska hälsa var stabila. Deras behov av psykiatrisk vård och rådgivning var något mindre än för dem som stannat i Finland. De hade större sociala färdigheter, dvs de var mera utåtriktade än de som stannat kvar i Finland. Den här färdigheten kan bero på att de blivit tvungna att utvecklas på det sociala planet, att hitta sin plats i en ny miljö för att överleva. De flesta krigsbarn, baserat på de upplevelser som de delgav mig, tog sig ur krigsåren med två par föräldrar. De uppehöll kontakten med de svenska eller danska föräldrarna genom åren. Då de sedan gifte sig och fick barn gjorde de besök för att visa upp sina äkta makar, och för att låta barnen träffa sina andra mor- eller farföräldrar. Då de svenska eller danska föräldrarna dog fortsatte de att besöka och lämna blommor vid deras gravar. Dessa aktiviteter tyder med säkerhet på en positiv upplevelse.

Resultaten av min undersökning offentliggjordes genom publikationen av en bok och genom radio och TV. Alla höll inte med om mina resultat. En senare publicering av en doktorsavhandling gjord av en finsk akademiker visade resultat liknande mina. En tillfredsställande händelse var då jag promenerade på en gata i Helsingfors och en kvinna kom fram och tackade mig för undersökningen och för att den lättat på de skuld-känslor hon känt över att ha sänt iväg sina barn. I allmänhet gör vi vårt bästa under rådande omständigheter, i synnerhet då de påverkar barnens liv.

Vid en tillbakablick på de finska forskningsresultaten, vid jämförelsen av dem och en undersökning om

brittiska krigsbarn, stördes jag till en början över olikheterna i resultaten. Den brittiska krigsbarnsundersökningen gjordes av Anna Freud, Sigmund Freuds äldsta dotter. Hon fann att brittiska krigsbarn hade haft katastrofala upplevelser. Hennes generella resultat var att de brittiska krigsbarn, av vilka många sänts utomlands till USA, Canada och Australien, hade haft det mycket sämre än de barn som stannat hos sina föräldrar, också i de värst bombade områdena i Storbritannien. Jag var naturligtvis förbryllad över resultaten av de två undersökningarna, så radikalt olika varandra. Men då jag på nytt granskade resultaten hittade jag snart skillnaden. Den gällde barnens ålder. Många av de brittiska barnen var spädbarn. Medelåldern för de finska krigsbarnen i min undersökningsgrupp var tre år, utspridda mellan åldrarna ett till femton år, majoriteten var mellan fyra och åtta år. Dr. John Bowlby, en känd barnläkare, hade rådslagit med den brittiska regeringen om att inget barn borde skiljas från sin mor innan det var tre år, helst fem år gammalt.

Under livets gång har vi alla bra och dåliga upplevelser. Urskillningen och värderingen av vad som har hänt i våra liv är en viktig del av mönadsprocessen. Det är viktigt att känna sig själv, att veta hur och varför man blivit den man är. En process av insikt är avgörande för en positiv upplevelse av växande. Den gör det möjligt för oss att ta erfarenheter från vårt förflutna och använda dem till att uppnå de mål vi satt upp för våra liv. Att lära från det negativa är användbart, men det hjälper inte att dröja kvar i dessa plågsamma upplevelser. Vi kan inte leva i det förflutna och vi borde inte låta vår energi gå åt till att leva i framtiden. Vi lever så fullt vi kan i nuet, tack-samma för det vi lärt oss, och för de människor som funnits där för oss under vår färd.

Originalreferatet har i denna utskrift till en ringa grad redigerats av MN:s redaktion.

Pirkko Nordberg

INTE VISSTE VI VART VÄGARNÄ BAR...

*men vi vet, vi finns här.
Vi krigsbarn som törnar fått,
mörka minnen vi aldrig förstätt?
Livet kunde ej mer oss gett,
för mycket krig har vi sett.
Alla avsked tärde våra sinnen,
har svårt att bevara alla minnen.
Helst vill vi glömma minnen vi fått,
men har svårt att svälja allt som gått...
Hela livet har krigsbarnet funnits inom oss,
jag tror vi kan aldrig skiljas, komma loss.
Du som läser detta, kanske kan fatta,
hur svårt det är ibland att skratta.
Vi krigsbarn har annorlunda syn på livet,
vad som är och icke är för givet...
Den sargade själen finns ännu kvar,
den dör nog aldrig, med minnen vi har.
Visst hade vi bra, men glöm ej bort,
vi var tvungna att anpassa oss inom kort!
Alla mardrömmar om kriget,
tärde själsligt, det är givet.
Idag, alla dar kommer minnen tillbaka,
ett enda ord om krig... får oss att skaka.
Ett krigsbarn blir alltid ett krigsbarn,
livet ut mal minnen, varför ej ett lyckligt barn?
Idrig blir vi fria från sår själen fått,
vi är fångade för evigt av tiden som gått.
Krigsbarnet följer oss steg för steg, alltför väl...
tills sista krigsbarnet sagt... farväl!*

Pirkko Nordbergs adress:
Betaniavägen 22 A
290 10 Tollarp

Gunnel Olsson

DET ÄR SÅ TYST

*Nu, bara lite prassel
bland löven
som ligger
där och viskar
virvlar runt
vid foten av mitt träd
vilsna
tillsammans
i tystnaden
alldeles nära hösten*

MINNEN

av Vieno Mårtensson

Farväl till pappa sept 1941
Mamma är 38 år
Mamma, Irja, Väinö, Vieno

Irja, Väinö och jag hemma i Ahola

Väinö, jag och andra finska barn
i Ljungbyhed 1942 eller 1943

“ Människan är en berättelse “ är titeln på en av Clarence Crafoords böcker . Det gäller oss krigsbarn i högsta grad , vi som har så många minnen - ibland förträngda - och upplevelser . Varje människa är unik med sina känslor och tankar . Här är några av mina minnen från resan till Sverige och mina första år i Sverige .

Augusti 1941 födde mamma tvillingar - pojken dog . Fem veckor senare stupade pappa I början av 1942 kom apotekarens fru och undrade om inte jag och min bror skulle resa till Sverige och äta upp oss . Jag ville inte men min bror var litet djärvare så han ville resa . Vi skulle ju bara vara borta högst 3 månader , så jag gav med mig .

Grannen skjutsade oss med häst till kyrkbyn . Mamma orkade inte följa oss , så moster Eeva följde med . Hon berättade senare , att det dröjde flera dygn innan tåget kom . Underligt att tågen över huvud taget kunde gå . Moster Eeva visste inte hur hon fick tiden att gå . Min bror Väinö var överallt , han var som kvicksilver . Själv förundrades jag över att det blev ljus bara man tryckte på en knapp . Hemma var det ljuset från spisen och ljus som lyste oss .Jag tror inte det fanns fotogen till fotogenlampan . Det stora frustande ångloket skrämde mig .

Vi kom iväg och färden gick över Torneå och Haparanda . Jag minns inte hur många dygn resan tog . Vi kom till Stockholm och hotell Anglais . Vi fick väl någon läkarundersökning .Väinö och jag blev inte av med håret - mamma hade hållit oss rena och utan löss .

30 april 1942 kom vi till Ljungbyhed . Vårt hem skulle bli hos två flygarfamiljer , Bergman och Göransson . Jag grät när jag skulle skiljas från min bror . Eftersom jag var äldst hade mamma nog sagt till mig att ta hand om min bror .

Min “mamma Brita “ och min “moster Stina “ hämtade mig och vi åkte till “mormor och morfar “ i Klippan . Brita hade en rödbrun hatt med brätte och liten kulle och Stina hade turban enligt dåtida mode . Själv hade jag brun kappa med orange foder , inga färger mamma skulle ha valt i fredstid , men när det är krig får man ta det som finns . Kappan hade pelerinkrage. Det var också mode . I Eeva Kilpis triologi från kriget berättar hon att hon hade kappa med pelerinkrage ! På fötterna hade jag stövlar som var mycket slitna . Skor fanns nog inte att få . Kappan sparades i många år , men tyvärr slängde någon den vid en flyttning . Jag sörjde kappan som mamma sytt , ett minne av henne . På min första dag hos min familj fick jag ägg och prinskorv .Ägg hade jag ätit någon gång , men prinskorv hade jag aldrig smakat . Smakade bra eftersom jag ännu kan känna smaken .

När vi packade upp det lilla jag hade med från Finland , fanns det några fotografier på en familj , mor , far och barn , men det var inte min familj . Något - några barn hade blivit av med sina familjefoto . Jag grät för det också . Då satt jag i en gungstol och gungade fram och tillbaka . Det skulle visa sig att de tre månaderna blev ett helt liv i Sverige . Väinö fick åka tillbaka 1946 . Det var ju ingen släkting eller någon annan heller som väntade på honom . Jag tycker det var orätt att sända honom tillbaka . Mamma hade ju dött i TBC december 1943 .

I Ljungbyhed fanns krigsflygsskolan . Jag var mycket rädd för flygplanen . Jag satte mig under köksbordet och satte pottan på huvudet för att skydda mig . Jag hade eget rum , jungfrukammaren och den låg litet för sig själv , men där var jag inte rädd för att sova - skönt med eget rum .

Ibland träffades de finska barnen med föräldrar inne på mässen inne på krigsflygskolans område . Det var roligt . Nu när jag tittar på fotografiet från en sådan fest slås jag av att en del barn är mycket lika sina svenska mammor . Jag hade också barnkalas för mina egna vänner . Väinö var naturligtvis också med . Ibland lekte vi "sura ägget " . Om Väinö fick ägget började jag gråta - jag ville inte att han skulle kallas "sura ägget " .

I Klippan fanns en stor speceriaffär . Några gånger om året gick jag dit med någon vuxen . Jag fick välja ut vad vi skulle skicka till mina syskon . Morfar betalade . Jag kommer särskilt ihåg Caps burk med karameller , blå med rutor i guld . Mormor beställde yllestrumpor . Man fick inte sända något nytt , så jag fick ta på strumporna - o , vad de stacks - och så kanade jag runt med dem på köksgolvet .

När jag adopterats 1946 kom apotekarens fru Maja T och hälsade på mig . Ville veta hur det gick för mig . På gamla dar gick Maja i kloster - var det för att söka sinnesro ?

Det skulle vara trevligt att komma i kontakt med någon av de barn som kom till Ljungbyhed våren 1942 , någon som minns mig och min bror Väinö .

Hälsningar till alla andra krigsbarn som läser detta och som har sina egna minnen .

Vieno Mårtensson

Vieno Mårtensson
Porfyrvägen 20
54231 Mariestad

0501-10790

6 år gammal
Passfoto

Vårt jordklot är förunderligt...
När det är sommar här
är det vinter där
Allt beroende på rundningen
av ekvatorn
Så är det nog också
med våra liv
om man ska ta det filosofiskt
Dessutom finns det ju
diagram och staplar
och systematik
det ska väl skapas
på något sätt
en ordning
i kaos
Men ändå är det otroligt
förunderligt
när ett telefonsamtal når en
från andra sidan av jorden

Räkningen för den samtalstimmen
blev dyr, min vän
Men vad det samtalet
gläder mig än!

Marjatta Balgård

Detta foto har Soile skickat av sig
och sina vackra schäfrar

Se vidare på följande sidor 12-14

Redaktionens upplysningar: Sinikka Vesterbergs bok "En gång krigsbarn" utges av Seaview Press, P O Box 234, Henley Beach, South Australia 5022. Den är skriven på svenska och innehåller 233 sidor i häftat A5-format. Författaren besvarar ev frågor under adress P O Box 2171, North Ipswich, Q-land, Australia 4305. Priset är 225:- varav 25:- läggs till RFK:s bidrag till nutida flyktningbarn. Boken kan beställas genom Aune Karlsson, Törnrosavägen 5, 771 55 Ludvika, tel 0240-15407. Porto tillkommer.

Hej Aune och alla MN-vänner!

Eftersom Aune bad mig skriva några rader om min kommande bok, *En gång krigsbarn*, skall jag nu försöka fullfölja det löftet.

Som Du redan vet, Aune, använder jag mig av mitt andra förnamn, Sinikka, sedan jag bosatt mig i Australien. Det visade sig nämligen vara svårt för de utländska tungorna att "vira" sig runt ett namn som Soile. Och eftersom boken katalogiseras på Riksbiblioteket i Canberra, blev Sinikka även det namn som använts som författarnamn.

Det är faktiskt ganska svårt att skriva om något som man själv har uttryckt, därför gör jag kanske bäst i att summera upp innehållet av skildringen på samma vis som det presenteras på baksidan av boken. Alltså:

Under åren 1939–1944 sändes cirka 70 000 finska krigsbarn till Sverige i en evakuering, som fått benämningen "världens största barnflyttning".

Barnen skiljdes från föräldrar, kultur, språk och allt det kända. De hamnade hos främmande familjer. Många kom till barnhem.

Sirkka är en dåtida flykting och invandrare. Hennes berättelse har delats upp i två delar: i första delen har berättelsen skrivits i tredje person för att illustrera den känsla av överklighet och distans som minnet ger den tid som gått.

I slutet av bokens andra del återvänder Sirkka som sjuttonåring för första gången till sin hemort på ett besök. Hon konfronteras med svåra och förträngda minnen, hon återser platser och människor – men hon får även uppleva igenkännandets glädje. Känslan av rotlöshet och främlingsskap är dock mycket stark: hon har förlorat sitt hemlands språk; insikten om förlusten av den kulturella identiteten genom evakueringen elva år tidigare fördjupas. Besöket innebär därför en psykisk och emotionell påfrestning; Sirkkas upplevelse av hopplöshet över krigets återverkningar förstärks, blir kvar "... likt ett dovt parti i moll ur *Finlandia*".

Krigets skrämmande realitet är universiell och tidlös. Flyktingbarnets och det övergivna barnets problematik angår oss alla.

"Att sörja tillsammans är att minska sorgen", säger ett engelskt uttryck. I min situation har jag ju inte den möjligheten. Om det var av den anledningen jag började skriva – efter att ha tagit sats flera gånger! – vet jag faktiskt inte själv. Men vad jag vet är, att det har varit oerhört plågsamt att återuppleva, försöka formulera känslor och uttrycka dem på papperet. Många av oss krigsbarn hade liknande kaotiska upplevelser under resan till Sverige och den första tiden där.

Att första delen blev framställd i tredje person – *hon* – var nog ett spontant försök att distansera sig till upplevelserna. Men förgäves. Jag grät och skrev, och skrev och grät. Min familj led med mig. (Behöver det sägas, att det har varit en påfrestande tid?) Men berättelsen fortskred, och anpassningen till det nya livet i Sverige – och ett ömsesidigt accepterande – gjorde att jag äntligen fick erfara ett skrivandets glädje.

Om det varit en nödvändig form av terapi kan jag inte uttala mig om.

Att anlita ett engelskspråkigt bokförlag – för en svensk text! – visade sig bli ganska komplicerat. Man är sin egen redigerare, korrkturläsare, etc., saker som man normalt kan överlåta till förlaget i fråga. Bl. a. förorsakade avstavningen av de svenska orden i slutet av raderna vissa problem, och manuskriptet fick skickas fram och åter flera gånger, innan resultatet blev som tänkt. Det var nedslående att behöva ta itu med även dessa rent tekniska detaljer om och om igen. Man

ville slippa ta del av detta mera! Men med min mans bistånd (och datorns) kunde dock till slut manuskriptet för sista gången skickas iväg f. v. b. till tryckeriet.

Även en sådan relativt enkel sak som att få fram texten till *Lili Marlene*, engagerade flera olika instanser. Först kontaktades finska konsulatet i Sydney (på engelska, eftersom jag inte talar finska). Där funderade man ett bra tag på hur gå tillväga. Så småningom föreslog man två adresser i Helsingfors, vilka i sin tur, faxade den finska versionen till mig. Finska konsulatet har varit mycket hjälpsamma, bl. a. har man kollat stavningen av de finska ord, som förekommer i texten.

Vid ett tillfälle sände jag ett par av RFKs "flyers" till Pirkko och Kristina på konsulatet. Man vet aldrig ...

Medan jag skrev på boken, blev jag medveten om, att det inte, trots allt, var kriget, som var mest skrämmande. (Det är förvånande, hur anpassningsbara barn kan vara.) Nej, det var när tryggheten av allt det kända försvann: föräldrar, släktingar, vänner, miljö, vanor. Och språket! Språket är ju den bas, som ens identitet vilar på.

Personligen känner jag starkt för flyktingbarnen i världen. Efter att ha läst *Medlemsnytt nr 2* med ordförande Pirkkos brev, som tar upp vissa frågor om just flyktingbarn, önskar jag verkligen att vi gemensamt skulle kunna dra vårt "strå till stacken".

Ännu ett inlägg: För min del anser jag, att "*Krigsbarnet*" vore ett lämpligt namn på en tidning, som handlar om – just det.

Det är verkligen ett privilegium för oss krigsbarn att ha tillgång till ett språkrör som *Medlemsnytt*. Tack för en tidning, som bara har blivit bättre och bättre! För mig i förskingringen, är det också ett privilegium att få bidra med en artikel till en tidning, som når så många av krigsbarnen, och få känna samhörighet, trots avstånden.

Med kära hälsningar från Antipoderna,

Soile.

Detta brev i MN:s spalter tillägnas också alla medlemmar av den stora krigsbarnsgruppen - både anslutna till RFK och icke anslutna. Berätta er historia - skriv, tala in på kassett, vad som helst! Det finns fö ett litet avsnitt av Soiles text från boken "En gång krigsbarn" i MN nr 1/98 s 10-11: Blå mot det vita.

**Brev från Marjatta Balgård till
Soile (Sinikka) Vesterberg**

Kära Soile!

Tack för din bok och ditt brev!

Med "dikten" bredvid ditt foto vill jag uttrycka - och försöka förklara - min upplevelse av telefonsamtalet i somras! Du ringde och döm om min häpnad att få ett samtal från andra sidan jordklotet! Du talade länge, och det blev dyrt för dig! Jag är oerhört tacksam och känner mig mycket hedrad.

Sedan kom ett brev daterat 23 sept i en stor försändelse som inte fick rum i mitt postnedkast. Nu har jag läst din bok "En gång krigsbarn". Jag hade tänkt mig att recensera den i detta nummer. Men när jag tänker efter **kan** jag inte det. Varför det då? Därför att man inte kan förhålla sig objektiv. Varje ditt ord, din erfarenhet, din iakttagelse, etsar sig in likväl i mina egna erfarenheter, fast de inte är helt identiska. Vi är ju en heterogen grupp, vi krigsbarn, ingen är den andra lik, fast vi fått ta del av likartade upplevelser.

Här intill beskriver du arbetsprocessen under skrivandet av "En gång krigsbarn". Jag vill verkligen gratulera dig till att ha kommit över den enorma tröskeln att beskriva, att skriva! Själv har jag också försökt, men inte har det blivit en bok! Några enstaka diktsviter. Ja, föralldel, inte så illa det heller, att dom äntligen efter lång lång tids undermedveten bearbetning kom till. Vad jag tycker är det allra största med din bedrift, för jag tror mig förstå hur stort arbete det inneburit att skriva den första boken, det är att du klarat det. Det gör mig faktiskt lycklig!

Jag önskar dig fortsättningsvis att du måtte hitta ytterligare nya vägar till uttryckandet, vägar också till form för berättelsen, att du lyckas leta dig vidare i språklig uttryckskraft och beskrivning. Din text är så levande och du har ett mycket vackert språk, stilfullt, poetiskt och personligt. Jag önskar dig också att alla kreativitetens vindlingar måtte strömma till, nu när du fått öppnade kanaler till det som verkade så oåtkomligt. Har själv studerat (t o m vetenskapligt) hur dessa processer i skapandet fungerar: hur man först gör försök på försök, och i förtvivlan håller på att ge upp. Det vill sig bara inte! Sedan får man en plötslig ingivelse, något som utgör en stark symbol, sätter känslor i rotation nästan, en aha-upplevelse, och man har hittat en ingångsvinkel, äntligen, som sätter igång hela kedjereaktioner. Men inte är det nog med det, utan nu först börjar det verkliga slavarbetet med att strukturera och formulera, meningarna är svårbearbetade, språket verkar vara urfattigt på uttrycksmöjligheter. När sedan allra sista sidan är klar känner man sig kanske vanmäktig, tycker att alltsammans blivit bara ett ynkligt litet fragment, så mycket man inte fick med, så mycket man inte kunde nå eller minnas. Vad jag vill säga dig nu är det att du har lyckats! Jag upplevde läsningen mycket intensivt, texten kom nära, satte igång minnen och känslor. Din bok är en väldigt finstämd skildring, tycker jag. Du har närmat dig barnets upplevelse, man minns själv - via dig och din beskrivning.

Under sommaren fick jag också läsa manuskriptet till din nya - andra - bok, som kom till Aune på adressen i Tavelnsjö. I det manuset går du vidare. Jag kan se hur du lyckats fånga upp verksamma symboler, hur du tabbats med strukturerandet, inplaceringen av berättelsedelar, avsnitt, kapitel. Det måste ha varit ett enormt lappstycke att foga ihop. Men jag ska inte gå händelserna i förväg. Hoppas du får tur med något av de svenska förlagen - nu är det kärvt att få något utgivet! Men vissa tips och adresser har du ju fått av Aune?

Det vore så oerhört mycket mer att tala om, vad gäller din bok. Nu ska jag bara avsluta detta med att be alla intresserade vända sig till Aune för att beställa den.

Med många varma hälsningar

Marjatta

EFTERLYSNING!

Var som krigsbarn 1944 – 1945 i Ryr (Väne-Ryr) nära Uddevalla.

Min tant och farbror var Ester Holmdahl och Jonas Holmdahl, som var folkskollärare och kantor i Ryr kyrka.

Kan någon ge upplysningar om dessa? Är ytterst tacksam för svar av något slag.

Var snäll kontakta

Marita Juvonen, Nätstickan 1A, FIN- 00830 HELSINGFORS 83.

Dödsfall

DN 98-07-02

Matti Liikkanen

Matti Liikkanen, medicinjournalist och egen företagare, Helsingborg, har avlidit 54 år gammal.

Hans närmaste är hustrun Annu och tre döttrar i Finland: Marleena Liikkanen, Marjukka Hellsten och Emilia Liikkanen med familjer.

Matti Liikkanen föddes i Lappeenranta i östra Finland och tjänstgjorde inom finska luftförsvaret som officer. Under sin tid i armén hade han två uppdrag för FN som observatör i Israel. Båda uppdragen sträckte sig över två år och han startade där också finskspråkig skola för de finska familjernas barn.

Matti Liikkanen pensionerades med majors grad 1986 och flyttade då till Helsingborg. Trots att hans mo-

dersmål var finska, ändrade han imponerande snabbt yrkesinriktning och språk och blev frilansande medicinjournalist för finsk och svensk dags- och veckopress. För detta startade han aktieföretaget Medico med dotterbolag InterTerras.

Under senare år var hans främsta uppdragsgivare tidskriften Sköna Dagar.

Hans stora intressen var litteratur och jazz och han hade just inlett en ny karriär som bokförläggare och manager för finska jazzbands turnéer i Sverige och Danmark. Ett annat intresse var cykling och det var under en cykelresa i midsommarhelgen på danska Aerö som han drabbades av en hjärtattack som ändade hans liv.

Stadsgården, Stockholm, 25 augusti 1945.

Foto: Pressens bild

”Varför berättade du inte?”

SINIKKA ORTMARK ALMGREN

När ett barn inte ”får”, kan eller förmår berätta om det som gör ont, när det inte får hjälp med sina känslor och tankar i barndomen då bär det upplevelserna inom sig till vuxen ålder.

Mellan åren 1939 och 1944 skickades omkring 70 000 finska krigsbarn till Sverige. Orsaken var andra världskriget, och det krig mellan Finland och Sovjetunionen, som slutade för mer än femtio år sedan, den 19 september 1944.

Då hjälpte svenskarna sitt broderfolk – finnarna – på många sätt, bland annat genom att ta emot krigsbarn i sina hem.

Ensamma flyktningbarn fortsätter att söka skydd i Sverige. På 1990-talet kommer de från alla världens hörn.

Av de finska krigsbarnen har alltför många burit sina upplevelser inom sig, både som barn och långt sedan de blivit vuxna. Först i början av 1990-talet började krigsbarnsföreningar bildas både i Sverige och Finland. I Sverige finns i dag en riksförening och nio lokalföreningar med närmare tusen medlemmar.

I vissa lokalföreningar finns samtalsgrupper där var och en kan berätta sin historia och lyssna på andras berättelser. Att få göra det tillsammans med män-

niskor som förstår känslorna utan att ifrågasätta eller bagatellisera känns allt mer nödvändigt.

Separationen drabbade alla

De flesta krigsbarn jag träffat i Sverige anser att barnflyttningarna aldrig borde ha ägt rum. Några av dem har aldrig tidigare talat om den tiden, inte ens med sina familjer. Först nu har det blivit legitimt att tala, att berätta sin historia. Ödena har varit många men separationen var

ett faktum för alla. Ett liv med relationsproblem, identitetsförlust, otillräcklighets- och utanförkänslor blev en realitet för alltför många av dessa krigsbarn.

Ett av de i dag vuxna krigsbarnen säger, att den människa finns inte som skulle kunna ge honom all den kärlek som han behöver för att kompensera sina tidiga förluster. Hans behov skrämmer bort dem han älskar.

En annan person har ett minne från fyraårsåldern, en händelse som i och för sig inte verkar "farlig". "De skrubbade mig, tog ifrån mig mina kläder, och gav mig nya i stället. Jag rodnar fortfarande av skam. De ifrågasatte min renlighet och tog mina kläder, som var det enda som tillhörde mig".

Ett tredje före detta krigsbarn trodde sig ha gett uttryck för sin förtvivlan när hon skildes från sin mamma och lillebror, men de vuxna har berättat att hon gick med fostermamman utan att varken gråta eller uttrycka ovilja.

En fjärde minns hur hennes händer bändes loss, så hårt hade hon hållit om sin syster, när hon som tvååring sattes på tåget för att åka till Sverige.

En femte minns resorna fram och tillbaka, fram och tillbaka. Från en mamma och pappa till en annan, från välstånd till fattigdom, från språk till tystnad, från en kultur till en annan.

En sjätte person, som då var i tonåren, fick slå sina småsyskon för att få dem över gränsen till Sverige. Annars skulle de ha dött av svält.

Livslång bearbetning

Själv har jag också berättat min historia. I boken *Du som haver barnen kär* (1989 och 1991) försökte jag göra upp med mitt "spöke", som fortfarande sticker upp huvudet då och då.

Hur vi minns och beskriver våra krigsbarnsupplevelser beror bland annat på vilka förutsättningar vi hade vid tidpunkten för Sverigevistelsen, bland annat ålder, utvecklingsstadium, upplevelser av krig, fattigdom och svält. Vi befinner oss också i olika bearbetningsstadiet av trauman från barndomen. Som jag ser det bildar de före detta krigsbarnen tre grup-

per; de som varit enbart nöjda med sin vistelse, de som varit nöjda och som först senare i livet funnit den sorg de dolt för sig själva, och de som sört hela livet.

Det är slående att många inte kan hålla isär barndomen och vuxentillvaron när de berättar om krigsbarnstiden. En del

Stadsgården, Stockholm.

talar om sina barndomsupplevelser med vuxenförnuft, med rationella förklaringar och söker fördelar som välstånd, bättre miljö och bemötande, uppfostran och utbildning. Andra berättar utifrån barnet, känslomässigt.

Som barn förhärligade många av oss vistelsen i Sverige. Kanske var det en tyst överenskommelse mellan föräldrar och barn. Kanske var det munkaveln som lades på folket, censuren i riksdagen och i pressen. Man fick inte kritisera barnförflyttningarna. Dåliga samveten kan ha stått i vägen.

Föräldrar som gjorde sitt bästa

Föräldrars förmåga att känna med sina barn kräver stabila förhållanden. Krigstillstånd kan radera vad som har byggts upp tidigare. Hur som helst, 1940-talets föräldrar hade inte samma kunskaper och förutsättningar för föräldraskap som dagens. Det är viktigt att komma ihåg att

föräldrar i alla tider har gjort så gott de kunnat utifrån sina förutsättningar, sin historia.

Föräldrarna i Finland trodde att allt det svåra var över när barnen kom hem. Deras relation skulle bli som den varit innan. Men många föräldrar hade fjärrmat sig känslomässigt från sina barn och barnen från sina föräldrar. För dessa barn blev återresan en ny kulturchock; de mötte föräldrar de hade glömt, och som de saknade språk för att kommunicera med. Ofta fick de också byta välståndet i Sverige mot fattigdom i Finland. Kärlek och lättnad över barnens återkomst blandades med dåligt samvete både hos föräldrar och barn.

Barnens resa till Sverige hade för de vuxna varit en del av kriget. De bortskickade barnen sågs ofta som tappra små "soldater". "Barn klarar sig alltid." Och barnen var tysta, de sade inte så mycket varken i Sverige eller när de återvände till Finland.

När barnen kom hem skulle de vuxna bygga upp landet och därtill betala krigsskadestånd till ryssarna. Från och med nu blev barnen krigsskadeståndsbarn, som växte upp under knappa förhållanden och med föräldrar som fick arbeta hårt.

Bestående skador

Barn "klarar sig" inte alltid. Anna Freuds forskning kring engelska krigsbarn under samma tidsperiod visar att när man försökte skydda barnen mot faror – och skickade ut dem på landet, till fosterfamilj eller barnhem – förorsakade man dem andra, kanske allvarligare skador av mer bestående art. Det var värre att skilja barnen från deras mammor, än om de skulle ha stannat kvar hos dem, farorna till trots. Anna Freud påpekar att varje barn i sin närhet måste ha en kärleksfull person som visar omtanke. Ett litet barn som skiljs från sina föräldrar bör få chansen att så snart som möjligt fästa sig vid en "surrogatmamma", det vill säga en person som blir barnets personliga vårdnadshavare. Blir barnet inte omhändertaget, och får det inte inleda en ny

kärleksrelation, stannar det upp i sin utveckling och får bestående men.

Men under kriget var det inte många vuxna som kände till detta. Råden till dem som tog hand om de finska barnen var att man skulle inte fästa sig alltför mycket vid dem, eftersom separationen då skulle bli svårare.

Nu under 1990-talet har invandrarverkets personal haft liknande förhållningsregler. Trots att man i dag borde veta bättre ...

Utsatt livssituation

Det gemensamma för alla tiders flyktingbarn är att de befinner sig i den mest utsatta livssituation som en människa kan befinna sig i: i separationen från allt som har betydelse, familjen, kulturen, språket och hemvisten. De sociala koderna de är vana att leva efter, och som deras identitet är grundad på, gäller inte längre. Ofta lägger dessa barn skulden på sig själva. De frågar sig om de själva har felat, om det är dem det är fel på.

Flyktingbarn uttrycker sig på många sätt, de har ont i magen, drar sig undan, blir aggressiva, deprimerade, eller duk-tiga och hjälpsamma. De är utlämnade till de nya människor de möter. Själva har de ingen möjlighet att förstå hur detta påverkar dem på djupet, de förstår inte att deras identitetsutveckling bromsas eller rentav stannar av.

För att kunna växa upp till vuxna människor med självkänsla behöver flyktingbarnen känna och få bekräftelse på att till exempel deras kultur och språk uppskattas av omgivningen.

Kräver vuxnas fantasi

Att ta till sig barns tankar och känslor är viktigt. Bland människor som arbetar med, tar hand om eller möter flyktingbarn finns engagerade och kunniga människor men också sådana som är osäkra och i behov av mer kunskap och stöd. Även de bär obesvarade frågor inom sig:

Gör jag rätt mot barnen? Vilka blir konsekvenserna av att ett barn till exempel utsätts för många separationer? Hur ska jag handskas med barnens sorg? Vad gör jag med starka känslouttringar? Är jag själv rädd för känslor? Är det därför jag har svårt att ta emot starka yttringar? Eller: Hur mår det här "välartade" barnet egentligen? Tillhör det gruppen barn

som döljer allt, som har stängt dörren till de vuxna och som har förlorat hoppet om hjälp?

De som kommer i kontakt med flyktingbarn och -ungdomar måste kunna "se" när barnen är "ytanpassade" och de

De bortskickade barnen sågs ofta som tappra små "soldater".

**"Barn klarar sig alltid."
Och barnen var tysta,
de sade inte så mycket
varken i Sverige eller
när de återvände till
Finland.**

måste kunna lägga märke till hur barnet hanterar motstridiga upplevelser och känslor.

Vissa tillåter sig inte att visa några symtom alls. De uppträder som "vuxenbarn", de är slutna och gläntar aldrig på dörren till sitt innersta.

Andra skaffar sig fortast möjligt många vänner, de lär sig svenska snabbt och är mycket aktiva. Men psykisk styrka i början av Sverigevistelsen är ingen garanti för att barnet mår bra. De som verkar allra starkast kan bli de mest utsatta.

Vuxna bör förstå att barnet, när det börjar leva inom sig självt utan att släppa in någon annan, har tappat förtroendet för de vuxnas förmåga att hjälpa. Men det är svårt att ta hand om barn med så mycket ångest. De vuxna behöver därför handledning och stöd.

I dag vet vi bättre

Det finns hyllmeter av böcker om barns behov, om krigsbarn och om separationens negativa konsekvenser. Det finns självbiografiska och skönlitterära böcker om barn som utlämnats till sig själva utan att vuxna förstått. Många forskningsrapporter belyser frågan.

Vi kan inte skylla på att vi inte har tillgång till kunskap. Möjligen kan vi peka på att steget från ny kunskap och nya

attityder till handling är svårt och långt. I dag vet vi att barn behöver bli sedda och hörda, att de behöver bearbeta och berätta sin historia, att de behöver bli respekterade, att de behöver vuxna som ser hela deras person. Det visste vi inte i går, men det vet vi i dag.

Varken krigsbarn eller flyktingbarn förmår alltid sända det rätta budskapet. Uttryckssätten varierar i tiden. Barnen kan klaga på sysselsättning, på att den skola de går i inte är den rätta, på att de inte får köpa de kläder de vill ha ... För omgivningen gäller det att leva sig in i vad budskapet innehåller. Och för det behövs empati, kunskap och erfarenhet.

På gott och ont

Mina elva månader och tre fosterfamiljer i Sverige från februari 1944 till januari 1945 har präglat mitt liv både på gott och ont.

Jag återvände hit i början av 1960-talet för att stanna. Först vid femtio års ålder, efter närmare trettio år i Sverige, kunde jag känna glädje i att höra till två kulturer och att behärska två språk.

Det finns många inom etablissemang- et, bland föräldrar och före detta krigsbarn, som fortfarande inte vill bli påminnda om barnflyttningarnas negativa sidor. Det är ett stort nationellt dåligt samvete. Ändå handlar det inte om att peka ut den "skyldige". Det kan man inte. Det viktiga är att vi talar om det förflutna, inte minst därför att våra erfarenheter kan hjälpa dagens flyktingbarn. Såväl forskning som erfarenheter visar att krig, flykt och separation aldrig går spårlost förbi, hur gärna man än vill tro det.

"Om jag hade förstått, så hade vi sört tillsammans när du var barn, men jag visste ju inte", sade min mamma för knappt ett tiotal år sedan. "Varför berättade du inte?"

Jag kunde inte uttrycka mina tankar och känslor. Man talade inte om sådana saker då. Kulturen tillät det inte.

I dag vet vi bättre.

*Sinikka Ortmark Almgren, ord-
förande i Stockholmsföreningen
Finska Krigsbarn skickades
under knappt ett år i Sverige
1944-45 mellan tre olika
fosterhem. Då var hon åtta år.*

T h: Foto av Sinikka Ortmark Almgren.

Redaktionen ville publicera hennes artikel – på föregående sidor – som den var i tidskriften *Invandrare & Minoriter*. Fotona från dåvarande hamnen för finlandsbåtarna var så fina, tagna av okänd fotograf för *Pressens Bild*. Sinikka påpekar att hon ville göra vissa aktuella redigeringar i texten, men det hade varit synd att layouta om den. Det är ju fint att visa på kontakten som från oss finns till andra invandrare och deras språkrör, tyckte redigeraren för MN.

I pressläggningens sista skälvande minut kommer de två trevliga breven på följande sidor. Översättning av texten hinns ej med, men det står att vi har fått bidrag från Suomi-Seura, dels med 1.500:- och dels med 8.000:- FMK, vilket i svensk valuta utgör drygt 14.000 kronor, beroende på kursen utbetalningsdagen. Detta är väl för underbart! Vi TACKAR så kolossalt mycket!

A propos översättningar så delger redigeraren Marjatta Balgård MN:s läsare innehållet i breven på s 20 och 22 på svenska språket.

Helsinki 16.10.1998

**Meillä on ilo kertoa, että Suomi-Seura on myöntänyt Medlemsnytt-lehdelle 1.500,-
markan apurahan ilmestymistiheyden ja ilmoittamanne levikin perusteella.
Apuraha maksetaan ilmoittamallenne tilille lähiaikoina.
Avustussummasta vähennetään pankin kulut.**

**Toivomme teidän perinteiseen tapaan julkaisevan oheisen ilmoituksen yhteisen asian
edistämiseksi.**

Ulkosuomalaisterveisin

Leena Isbom

tiedotuspäällikkö

Helsinki 16.10.1998

Meillä on ilo kertoa, että Suomi-Seura on myöntänyt Medlemsnytt-lehdelle 8.000,- markan erityisapurahan tietokoneen ja taitto-ohjelman hankkimiseen.

Apuraha maksetaan ilmoittamallenne tilille lähiaikoina.

Avustussummasta vähennetään pankin kulut.

Seurannan mahdollistamiseksi edellytämme oheisen rahojen käyttöä koskevan lomakkeen palauttamista asianmukaisesti täytettynä 31.3.1999 mennessä Suomi-Seuraan.

Toivomme teidän perinteiseen tapaan julkaisevan oheisen ilmoituksen yhteisen asian edistämiseksi.

Ulkosuomalaisterveisin

Leena Isbom

tiedotuspäällikkö

Suomen Sotalapsiyhdistysten
Keskusliitto/1

Helsinki 17.12.1997

Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3

20500 TURKU

Viitekirjeenne 10.12.1997

SUOMEN SOTALASTEN HISTORIA

Useassa eri yhteydessä on entisten sotalasten piirissä ja heidän yhdistystensä tilaisuuksissa ihmetelty sitä, kuinka vähän on olemassa kokonaisvaltaista, tutkittua tietoa lastensiirroista toisen maailmansodan aikana Suomesta muihin pohjoismaihin.

Aiheesta on kyllä kirjoitettu melko runsaasti, mutta sekä kirjoissa että lehtijutuisa käsitellään tapahtumia yleensä yhden yksilön, sotalapsen kokemina. Julkisuu-teen ovat päässeet useammin katkerat ja surulliset kuin tasapainoiset ja myönteiset tarinat.

Viimeistään nyt on aika ja mahdollisuus tehdä kattava tutkimus ja kirjoittaa luotettava historia Suomen sotalapsista ja lastensiirroista osana sotiemme sosiaalilihistoriaa, joka ulottuu näihin päiviin asti. Ovathan entiset sotalapset perustaneet viime vuosina 13 yhdistystä ja 20.11.1997 Sotalapsiyhdistysten Keskusliiton. Yhdistyksissä on jäseniä noin 1000.

Olemme puolestamme valmiit yhteistyöhön hankkeen toteuttamiseksi ja osallistumaan ohjausryhmän työskentelyyn, joiden periaatteista sovitaan tuonnempana.

Kunnioittavasti

SUOMEN SOTALAPSIYHDISTYSTEN KESKUSLIITTO

Pentti Knuutinen
puheenjohtaja

os. Kaskenkaatajantie 18 C 33, 02100 Espoo
pk. (09) 462 329 GSM 050-563 4623

Immigrationsinstitutet
Biskopsgatan 3

20500 ÅBO

Referensbrev 10.12.1997

FINLANDS KRIGSBARNES HISTORIA

I flera olika sammanhang har det bland krigsbarnen och vid deras föreningsmöten undrats över hur litet det finns av sammanfattande forskningsrön om barnförflyttningarna från Finland till andra nordiska länder under andra världskriget.

Visserligen har det skrivits rätt mycket om saken, men både i böcker och tidningsreferat behandlas händelserna i allmänhet såsom upplevda av individen själv, krigsbarnet. Till offentlig kännedom har bringats mestadels bittra och sorgliga men också balanserade och positiva berättelser.

Slutligen är nu tiden och möjligheten inne att åstadkomma en täckande studie och skriva tillförlitlig historia om de finska krigsbarnen och barnförflyttningarna som en del av vår sociala historia, som sträcker sig ända fram till dags dato. De förra krigsbarnen har ju under de senaste åren bildat 13 föreningar och den 20.11.1997 Krigsbarnsföreningarnas Centralförbund. I föreningarna finns ca 1000 medlemmar.

Vi är för vår del inställda på samarbete för planens förverkligande och att delta i ledningsgruppens arbete, dess huvudprinciper kan man komma överens om senare.

Högaktningsfullt

FINLANDS KRIGSBARNSFÖRENINGARS CENTRALFÖRBUND

(sign) Pentti Knuutinen

Pentti Knuutinen
Ordförande

adr. Kaskenkaatajantie 18 C 33, 02100 Espoo
tel. (09) 462 329 GSM 050-563 4623

Pirkko Ahlin

RFK

Suunnittelempa laajaa, yhteispohjoismaista tutkimusprojektia sotalasten historian kartoittamisesta. Projektiin osallistuvat Turun Siirtolaisuusinstituutti, Tukholman yliopisto sekä Tanskan Aarhusin yliopisto. Kokonaisvaltaista, tieteellistä esitystä sotalapsien evakuoinnista muihin Pohjoismaihin ja tämän historiallisen operaation vaikutuksista nykypäivään, ei ole vielä tehty.

Sotalapset, jotka pian ovat eläkeiässä, voivat vielä antaa autenttista tietoa täydentämään historiallisia raportteja. Katsomme, että olisi hyvin tärkeätä dokumentoida tämä aines, joka on erikoislaatuinen vaihe Pohjoismaiden yhteisessä historiassa.

Tutkimuksemme lähtee käyntiin vuoden 1999 alusta sillä varauksella, että saamme rahoituksen projektillemme. Voidaksemme vakuuttaa tutkimusrahojen myöntäjät tutkimuksen tärkeydestä, pyytäisin lausuntoa RFK:lta (ruotsiksi). Laitan liitteeksi ja ehkä jonkinlaiseksi osvii-taksi Suomen Sotalapsiyhdistysten keskusliiton lausunnon Suomen vastaavalle tutkimusosuudelle.

Toivomme myös jatkossa yhteistyötä, tutkimuksen valvontaa, haastattelutilaisuuksia ym. Olisiko mahdollista saada seurata lehteänne MedlemsNytt? Minun osuuteni tutkimusprojektista on kirjallisuustieteellinen. Olen kiinnostunut keräämään sotalapsien kirjoittamia novelleja, lyhyitä todenmukaisia muistelmia sotalapsikokemuksista tutkimusmateriaaliksi (anonyyminä, nimimerkillä tai omalla nimellä). Jos joukossa on kaunokirjallisesti korkeatasoisia kuvauksia, voisi valikoitu antologian julkaisu tulla kysymykseen. Ensisijaisena kuitenkin on tutkimusmateriaalin kerääminen vain tutkimuskäyttöön.

Tukholmassa 12.8.1998

Ystävällisin terveisin

Irene Virtala

Irene Virtala, FD (tutkimusprojektin vetäjä)
Johannesgatan 2
111 38 Stockholm

Tel/Fax 08/215848

E-mail: irene.virtala@stockholm.mail.telia.com

Pirkko Ahlin
RFK

Vi planerar ett omfattande, internordiskt forskningsprojekt för kartläggande av krigsbarnens historia. I projektet deltar Åbo Immigrationsinstitut, Stockholms universitet samt Århus universitet i Danmark. En övergripande, vetenskaplig framställning av krigsbarnens evakuering till andra nordiska länder och denna historiska operations följdverkningar intill nutid, har ännu inte gjorts.

Krigsbarnen, som snabbt befinner sig i pensionsåldern, kan ännu ge autentisk information för att komplettera de historiska rapporterna. Vi betraktar det som mycket viktigt att dokumentera detta material, som utgör ett egenartat skede i de nordiska ländernas gemensamma historia.

Vår forskning startar i början av år 1999 förutsatt att vi får bistånd till vårt projekt. För att kunna tillförsäkra forskningsanslagens donatorer om studiens betydelse, vill jag be RFK om ett utlåtande (på svenska). Jag vidfogar som bilaga och kanske som någon slags anvisning Finska Krigsbarnsföreningars centralförbunds utlåtande till motsvarande forskningsinstans i Finland.

Vi hoppas också på samarbete i fortsättningen, tillsyn av forskningen, intervjutillfällen m. m. **Vore det möjligt att få följa upp er tidskrift MedlemsNytt?** Min del i forskningsprojektet är litteraturvetenskaplig. Jag är intresserad av att som forskningsmaterial insamla noveller och kortare realistiska erinringar, skrivna av krigsbarn om krigsbarnserfarenheterna (anonymt, med signatur eller i eget namn). Om det i mängden finns litterärt högtstående skildringar, kunde utgivning komma ifråga som en antologi i urval. Det primära är dock insamlandet av forskningsmaterial enbart i studiesyfte.

Stockholm 12.8.1998

Med vänliga hälsningar
(sign.) Irene Virtala
Irene Virtala, FD (forskningsprojektets ledare)
Johannesgatan 2
111 38 Stockholm

Tel/fax 08/215848
E-mail: irene.virtala@stockholm.mail.telia.com

NYTT FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn
Ordf Sinikka Ortmark Almgren
Furusundsgatan 18, 115 37 Stockholm
Tel 08-661 58 08

Kära medlemmar - krigssystrar och -bröder!

Sommaren dröjer sig kvar samtidigt som bären och svamparna väntar på att bli upplockade i skogarna kring Stockholm. Det är oerhört vackert i naturen. Grönskan är djup och blommorna lyser. Rådjuren jagar jag bort för de är ena dammsugare här på Värmdö, där jag bor på sommaren. Men vad bryr sig de om mig. Rådjursmammans stirrar på mig som om jag vore en vålnad. Hennes två barn förlitar sig helt på henne...

I det här brevet vill jag berätta för dig om hur sommaren har varit för en del av oss och hur hösten kommer att bli för dem som önskar delta i det programmet som styrelsen har satt ihop.

Stiftelsen Sveriges Nationaldag arrangerade den 6 juni - som under så många år - ett festtåg med fanor och musik från Kungsträdgården till Skansen. Gui Emanuelsson och Martti Boström medförde föreningens fana med vilken de hälsade den kungliga familjen. Var man observant så kunde man se våra kamrater på TV.

Föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige besökte Stockholmsföreningens styrelse i juli för att diskutera ett gemensamt möte den 12 sept 1998 och RFK:s årsmöte 1999, som kommer att äga rum på en av Finlandsfärjorna den 24-25 april 1999.

Vi diskuterade också avtäckningen av minnesplattan vid Skeppsbron. Den beräknas äga rum 1999. Tidpunkten är inte bestämd ännu. Kanske vore den 30 november en bra dag. Då är det nämligen 60 år sedan kriget mellan Finland och Sovjetunionen bröt ut, och då också evakuering av krigsbarn till Sverige började.

Målet för dagsutflykten i början av juli skulle vara Birka. Men på grund av vädret blev det Skansen istället.

Torsdagsträffar på Kristinehovs malmgård:

Den 26 nov kl 18. Buffé. Auktion. Har du något att ge, ta kontakt med Mirjam Spjut tel 25 39 91 eller Gui Emanuelsson tel 733 31 87. Vi hoppas att en av bröderna, nämligen Auvo-poika, ställer upp som auktionsförrättare.

Samtals- och sånggrupperna startar i aug/sept. Ta kontakt med Mona Serenius för mer info om samtalsgrupperna, tel hem 668 70 41, arb 440 80 47.

Sånggruppen *Laululinnut* träffas nästa gång på Upplandsgatan 88 nb (ingång från gatan) fre 27 nov kl 18.00. Ta med dig något att äta och dricka. Meddela Soile Lingman, tel 30 63 15 om ditt deltagande. Gruppen delar på lokalhyran kr 100:-/kväll. En körledare finns på föreningens önskelista.

Julfesten den 12 dec firar vi i *Tanto*. Vi äter jultbord (60:-), sjunger julsånger och umgås. Dricka har vi med oss. Jultomten har lovat komma i år också, men han behöver lite hjälp. Ta med dig en liten klapp (för ca 20:-). Obs! Glöm inte **Finska kyrkans** "De vackraste julsånger". OBS! Anmäl dig till Festkommittén hos Yrsa Avellán tel 532 501 96 eller Gui Emanuelsson tel 733 31 87.

Hälsningar från
Sinikka

Gui Emanuelsson och Martti Boström på Skansen den 6 juni 1998

NYTT FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Sensommarträff i Tibble

Närvarande:

Arto Ahonen, Maija Ahonen, Kaija Asikainen, Annikki Blomkvist, Eila Damm, Impi Forsell, Eila Gardeskog, Reijo Göthe, Marja Hellstenius, Olavi Hiekkänen, Eira Johnsson, Seija Lindqvist, Ritva Löfman.

Vi samlades i vackra Tibble bystuga. Marja hälsade oss välkomna och berättade om byn för oss. Mycket intressant. Tibble är en av de äldsta byarna i Leksand. Fornfynd visar att trakten var bebodd redan vid vikingatiden. Byn är omtalad redan från år 1325. Högst uppe på Tibbleberget ligger ett stenblock kallat Modigs kyrka. Under den lär en soldat med namnet Modig ha hållit sig gömd för att slippa skrivas ut till krigstjänst. Förr var det vanligt att brudpar i byn kröp under blocket för att få evig lycka. Mars 1531 var det dramatiska händelser i Leksand. Det var början till vad som kallats Klockupproret. En av ledarna till upproret bodde i Tibble. Det var Gustav Vasa som behövde skatter, silver och klockor för att köpa Älvsborgs fästning och betala skulder till Lübeck.

Även under Stora Daldansen 1743 smiddes här planer mot kungamakten.

1931 uppfördes ett grekiskt tempel Ekumenien. Byggnaden är en hyllning till ärkebiskop Nathan Söderblom.

Tidigare hade man gudstjänst där på somrarna.

Flera konstnärer har bott i Tibble som t ex Sam Uhrdin, Alf Munthe och Hugo Alfvén. Han slog sig ner i Tibble 1939. Sedan flyttade han till Alfvéngården där man kan besöka hans hem.

Riksspelmannen Knis Karl Aronsson 1913-1980 har också bott i byn. En stor och betydande person för folkmusiken och kulturen.

Flera pensionat fanns tidigare i byn. Nu finns Tibblegården nära bystugan, ett litet frukostpensionat som blivit uppskattat bland gästerna.

Bystugan blev klar 1989. Den är ofta uthyrd till stora kalas och andra sammankomster. Det är byborna som själva arbetat och skänkt gåvor så att den kunde uppföras.

Innan vi sedan tog oss an förplägnaden tog ordföranden Eila till orda. Vi förde också en diskussion om minnesplattan och om dokumentationen. Se vidare om det i RFK-info nr 2.

Kaija skall höra sig för om det finns uppgifter om oss krigsbarn på Gävle länsarkiv.

Information följde om mötet i Vasa-Vindelns Studiecirkels resa till Finland och om nästa höstmöte i Spånsans fäbodrar.

Efter den korta informationen åt vi en härlig makaronisallad med bröd och dryck. Sen fick vi dela på oss, en del tog på sig stövlar och begav sig till Limsjön på fågelskådning. Själv tog jag och några fler en tur till Alfvéngården för ett besök. En mycket kunnig guide berättade levande för oss om tonsättaren, konstnären och författaren. Det var mycket intressant. Efter det väntade kaffet på oss och vi lät oss naturligtvis väl smaka.

Tack alla ni i Tibble som ordnade allt!

Seija Lindqvist

Eira Johnsson tändar ljus i sin fäbod i Spånsan. Gäster: Kaija Kåberg och Anita Järveläinen
Foto: Aune Karlsson

Föreningens bibliotek

Föreningen har ett eget litet minibibliotek som innehåller följande böcker:

Titel

Krigsbarnet
Med lapp om halsen
Generalens testamente
Sotalapsi 13408
Finlandssvenska nylänningar berättar

Trollvinter
En levande själ
Carl-Gustaf Mannerheim
70.000 små öden
Evakuerade för livet
Längtans tid
Bröllopsdansen
Finska Krigsbarn
Söner av ett folk
Upp trälar
Åbo Symfoni
Du som haver barnen kär
Pilgrim för fred
Årsta holmar
Lahden Kaupungintalo
Välkommen till Sverige
Finnungen

Författare

Ingmar Björkstén
Annu Edvardsen-Liikkanen
Adolf Ehrenrooth
Solveig Emtö
Finlandssvenska Nylandsgillet i Stockholm
Tove Jansson
P C Jersild
Stig Jägersköld
Pertti Kavén
Eeva Kilpi
"
"
Lillemor Lagnebro
Väinö Linna
"
Juhani Merilahti/P. Paasio
Sinikka Ortmark-Almgren
Peace Pilgrim
R. Salström
Marika Hausen
Akaki Books
Anja E. Tyni

Video- och musikband:

Mitt i mångfalden (videoband)
Kemi-seudun sotalapsi 1939-1946, Kemi 1994

Sotalapsi muisteleee (musikband)

Medaljer o dyl.:

"Finlandia Memor" (medalj)
Finska Församlingen i Stockholm 1523-1983 (medalj)
Tallrik "Kopparberg Open"
Liten porslins-ljuslykta (från Åboföreningen)

Vill du låna någon av böckerna kan du skriva eller ringa till:

Birgit Bergström
Dukvägen 34 , 1tr
168 37 BROMMA
Tel. 08 - 25 11 48

Föreningen tar även tacksamt emot donationer av böcker till minibiblioteket.

Styrelsen
Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn

Namn och adresser till lokalföreningar i Sverige

Finska Krigsbarn Gävle-Dala Ordf Eila Damm	Råbackavägen 6, 851 96 Torsåker	0290-85109
Föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige Ordf Raimo Berglund	Välljämngatan 240, 724 73 Västerås	021-354507
Göteborgsföreningen Finska Krigsbarn Ordf Marjatta Wallenius	Riddaregatan 21 M, 416 69 Göteborg	031-254464
RFK-Direkt c/o Raimo Lundgren	Vallmovägen 1 C, 461 43 Trollhättan	0520-481859
Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn Ordf Sinikka Ortmark-Almgren	Furusundsgatan 18, 115 37 Stockholm	08-6615808
Skåneföreningen Finska Krigsbarn Ordf Kosti Markkanen	Ribetuatorp, 297 94 Degeberga	044-352412
Finska Krigsbarn Vätternbygden (ej ansluten till Riksförbundet) Ordf Väinö Bistsjö	Box 115, 520 40 Floby	0515-41223
Föreningen Finska Krigsbarn i Norr (ej ansluten till Riksförbundet) Ordf Maija-Liisa Hedgren	Älgvägen 61, 891 43 Örnsköldsvik	0660-42131

Krigsbarnsföreningar i Finland

Helsingforsnejdens Krigsbarn Ordf Pertti Kavén	Kaartotie 27, FIN-04430 Järvenpää, 009358-9-2711402
Åboföreningen, Turun Seudun Sotalapset Ordf Henrik Virtanen	Juhannuskatu 12, FIN-20300 Turku
Lahtisföreningen, Lahden Seudun Sotalapset Ordf Teuvo Halme	Jalkarannan vanhatie 3 B 7, FIN-15950 Lahti, 009358-3-7531361
Föreningen i Mellersta Finland, Keski-Suomen Sotalapsiyhdistys Ordf Matti Pylvinen	Kotirannantie 2 A 2, FIN-40270 Palokka, 009358-14-3781934
Kemiföreningen, Kemin Seudun Sotalapset Ordf Anja Laine	Pyykönkatu 5 as.8, FIN-94830 Kemi, 009358-16-251657
Björneborgsföreningen, Länsi-Suomen Sotalapset Ordf Jaakko Nurmi	Olkitie 10, FIN-28360 Pori, 009358-2-6350717
Österbottens Krigsbarnsförening Ordf Rita Lahti	Tegelbruksgatan 23 B, FIN-65100 Vasa, 009358-6-3122875
Uleåborgsföreningen Ordf Pekka Parpala	Koskitie 15 A 1, FIN-90500 Oulu, 009358-8-346313
Villmanstrandsföreningen Ordf Pekka Koskimies	Niemikatu 4 B, FIN-53920 Lappeenranta, 009358-5-4164074
St Mickelsnejdens förening Ordf Risto Vasara	Viertolantie 6, FIN-76850 Naarajärvi, 009358-15-611598
Kuopion Sotalapset Ordf Niilo Kuronen	Viitakekuja 15, FIN-70780 Kuopio, 009358-17-3612372
Pirkanmaan Sotalapset Ordf Eija Kukka	Liinakonkatu 8 C 14, FIN-33730 Tampere, 009358-3-3628730
Kainuuföreningen, Kainuun sotalapsiyhdistys Ordf Eino Tolonen	Tel 009358-8-638009

Danmark

Suomalaislapset Tanskassa-yhdistys, "Finnebarn i Danmark" Ordf Kaj J Schmidt	P A Madvigvej 17, DK-6100 Haderslev, Danmark
--	--

B FÖRENINGSBREV

Avs: **RFK**
c/o **Aune Karlsson**
Törnrosavägen 5
771 55 Ludvika

Kai Rosnell
Kölångsvägen 10
741 42 KNIVSTA

RFK:s styrelse

Pirkko Ahlin, ordf	John Ericssonsgatan 55, 652 19 Karlstad	054-158638
Raimo Lundgren, v ordf RFK DIREKT	Vallmovägen 1 C, 461 43 Trollhättan	0520-481859
Gunnel Nordström, kassör SKFK	Fajansvägen 102, 238 40 Oxie	040-545696
Pentti Käppi, sekr GFK	Sjögången 30, 426 71 V Frölunda	031-291688
Marja Hellstenius, matr.ansv FKGD	Tibble 156, 793 36 Leksand	0247-34649
Gunnel Johansson FKMS	Eddagatan 4, 723 55 Västerås	021-22058
Marjaana Hansson SFK	Flintbacken 8 4tr, 118 42 Stockholm	08-842213

Suppleanter

Eila Gardeskog FKGD	Läxvägen 14, 813 32 Hofors	0290-22431
Raimo Berglund FKMS	Välljärmsgatan 240, 724 73 Västerås	021-354507
Marjatta Wallenius GFK	Riddaregatan 21 M, 416 69 Göteborg	031-254464
Kalle Seppä RFK DIREKT	Kastgränd 5, 302 53 Halmstad	035-213075
Sinikka Ortmark-Almgren SFK	Furusundsgatan 18, 115 37 Stockholm	08-6615808
Kosti Markkanen, kassörsuppleant	Ribetuatorp, 297 94 Degeberga	044-352412

Revisorer

Birger Hansson	Flintbacken 8 4tr, 118 42 Stockholm	08-842213
Reino Heino	Sanderängsgatan 34, 811 31 Sandviken	026-250319

Revisorsuppleant

Sam Halonen-Norlin	Drottninggatan 27 A, 724 64 Västerås	021-181516
--------------------	--------------------------------------	------------

Valberedning

Aune Karlsson, sammankallande	Törnrosavägen 5, 771 55 Ludvika	0240-15407
Ella Johansson	Ålegårdsgatan 201, 431 50 Mölndal	031-276081
Gui Emanuelsson	Mjölnerbacken 15 4tr, 174 48 Sundbyberg	08-7333187
Keijo Yndén (suppleant)	Byasvängen 4, 240 32 Flyinge	046-52888

Redaktionen

Aune Karlsson, redaktör, Törnrosavägen 5, 771 55 Ludvika, tel. 0240-15407
Marjatta Balgård, redigering, Nydalav 4 D, 903 38 Umeå, tel. 090-122580
Kai Rosnell, Kölångsvägen 10, 741 42 Knivsta, tel. 018-380009
Gunnar Sältin, Odengatan 47 4tr, 113 51 Stockholm, tel. 08-6731869
Pirkko Ahlin, ansv. utg., John Ericssonsgatan 55, 652 19 Karlstad, tel. 054-158638

SÄND MANUS TILL NR 4/98 SNARAST!
Texter och bilder skickas till Aune Karlsson på
ovanstående adress.